

VIRKSOMME ORD

<http://virksommeord.uib.no/taler?id=260>

Einar Gerhardsen

Åpningstale på landsmøtet i 1957

Arbeiderpartiets landsmøte

Oslo, 1957

Kilde: DNAs Landsmøteprotokoll 1957 (Referat ved Egil Helle). Oslo 1958.

På Landsstyrets vegne ønsker jeg alle landsmøtets deltakere vel møtt.

Som tilfellet har vært ved de fleste av landsmøtene våre etter krigen, er det også denne gangen slik at de utenrikspolitiske problemene står for oss som de alvorligste og vanskeligste. Ikke så å forstå at de skaper vanskeligheter innen vårt eget parti. Når det gjelder hovedlinjene i vår utenriks- og forsvarspolitik er det kanskje større enighet i partiet i dag enn noen gang før. En tilsvarende samstemmighet gjør seg gjeldende hos alle de demokratiske partiene i Stortinget.

Når det likefullt er berettiget å karakterisere de utenrikspolitiske forhold som alvorlige og vanskelige, så skyldes det den fortsatte spenningen og uroen som gjør seg gjeldende, særlig etter de tragiske hendinger i Ungarn og i Midt-Østen i fjor høst. Frykten for en ny krig, og ganske særlig for en krig med kjernefysiske våpen, skaper angst hos menneskene. Den samme angsten gjør seg gjeldende i samband med uklarheten omkring prøvene med kjernefysiske våpen. Med større sannhet enn noen gang kan en si at dette er noe som angår hvert enkelt menneske på jorden. De krefter som her vil bli sluppet løs, lar seg ikke stanse av landegrenser eller jerntepper, de gjør ingen forskjell på nøytrale og krigførende, på sivile og militære, på kapitalist og kommunist. Men nettopp i dette ligger også et håp. Et håp om at ansvarlige statsmenn i alle land vil innse nødvendigheten av å nå fram til enighet om avtaler som kan minske spenningen i verden. Et første lite skritt på nedrustings vei - det kan være så beskjedent det bare vil - vil bli mottatt med dyp takknemlighet av mennesker over hele jorden. I en slik avtale vil det også være mulig å få med et forbud mot prøver med kjernefysiske våpen, slik at en kan fri menneskene fra den uhyggelige angst som behersker så mange i dag.

Vi er i den heldige situasjon at det både i vårt parti og i vårt land er alminnelig enighet om ønskeligheten av en slik utvikling. Det vi fra vår side kan gjøre for å framskynde den vil også bli gjort. Kommer det til en avtale om nedrusting vil Norge med glede slutte opp om den og

følge den. Men inntil det skjer må vi holde fast ved den utenrikspolitiske og forsvarspolitiske linje som vi har fulgt inntil nå.

De innenrikspolitiske problemene kan vel også være vanskelige, men de er nå av en helt annen karakter. I visse situasjoner kan det også på hjemmefronten være spenning og uro på grunn av interessekonflikter mellom ulike grupper og politiske motsetninger mellom partiene. Men i disse konfliktene følges i alminnelighet de demokratiske spilleregler. I fjor hadde vi et par ganske omfattende arbeidskonflikter som fra et samfunnsøkonomisk synspunkt selvsagt var lite ønskelige. Når vi imidlertid tar i betraktning at vi i fjor hadde tariffrevisjoner for praktisk talt alle lønnstakere i landet, så slapp vi vel likevel rimelig fra det. Jeg vil tro at våre danske og finske venner på bakgrunn av sine egne erfaringer i fjor vil være enige i det. En annen sak er at en nå burde kunne løse den slags interessekonflikter uten å påføre både partene og samfunnet de store tap som følger av en arbeidsstans.

Norges alminnelige økonomiske stilling må kunne karakteriseres som meget god. Ser vi bort fra sesongledigheten i visse distrikter, har vi fortsatt full sysselsetting, sterk vekst i hele vårt økonomiske liv og en stadig økende produksjon. Det som i årene etter krigen har voldt oss særlige bekymringer er presset på utenriksøkonomien og på prisene. I fjor og i år har vår utenriksøkonomiske stilling vært forholdsvis gunstig, mens prispresset fortsatt volder oss bekymringer. Men jeg gjentar at Norges alminnelige status må sies å være meget tilfredsstillende.

Når vi foran valget skal legge fram vårt politiske regnskap, så tror jeg det vil vise at vi i det vesentlige har vært i stand til å gjennomføre programmet og innfri de løfter vi ga foran valget i 1953.

Så vil det bli oppgaven for dette landsmøtet å trekke opp de retningslinjer som vårt parti skal følge i den kommende stortingsperioden. Vi får håpe at det vil lykkes for oss i fellesskap å nå fram til et resultat som både er i samsvar med det medlemmene våre mener er riktig, som kan gi partiet økt tilslutning ved valget og som kan danne et godt grunnlag for partiets arbeid i neste periode.

Om vårt parti fortsatt skal ha flertall i Stortinget, vil det bli velgernes sak å avgjøre den 7. oktober. Fra opposisjonens side er det sagt at det nå kan være sunt med et skifte etter at Arbeiderpartiet har hatt regjeringsansvaret i mer enn 22 år. En slik betraktningssmåte kunne la seg høre hvis det var riktig som det i blant hevdes fra borgerlig side, at Det norske Arbeiderparti har utviklet seg til å bli et parti som ønsker å beholde den politiske makt for maktens egen skyld, og at det er blitt et parti uten evne til fornyelse. Slike alvorlige anklager

mot partiet kan vi ikke avvise uten videre. Om det var bare en snev av sannhet i dem, måtte det gi oss grunn til alvorlig ettertanke. Vi må alltid være oppmerksomme på at det ligger en fare her som vi ikke må se bort fra. Det norske Arbeiderparti må ikke noen gang komme dit at det ønsker makt bare for maktens egen skyld. Men så lenge vi har oppgaver som vi gjerne vil ha løst, ønsker vi også politisk innflytelse for å få dem løst. Det er vår rett og vår plikt å sette inn de krefter vi til enhver tid rår over for å få nye tilhengere og meningsfeller, og med det økt politisk innflytelse. Ingen som kjenner Det norske Arbeiderparti og norsk arbeiderbevegelse vil falle på den tanken at denne bevegelsen skal mangle oppgaver eller tape evnen til nødvendig fornyelse. Vi som står midt oppe i denne bevegelsen har i alle fall ikke noen bekymringer i den retning. Dette landsmøtet, som alle våre tidligere landsmøter, vil sikkert til overmål bekrefte dette.

Den som leser gjennom partiets årsberetninger vil få et sterkt inntrykk av den store og omfattende virksomhet som drives både av partiet selv, og av dets kvinnebevegelse, ungdomsbevegelse og barnebevegelse. Vi er fortsatt i den lykkelige situasjon at det er et godt og tillitsfullt samarbeid mellom partiet og disse organisasjonene, og det samme gjelder i forholdet til fagbevegelsen og alle andre ledd i arbeiderbevegelsen. Det er denne sterke samhörigheten som gir norsk arbeiderbevegelse dens styrke, og som setter den i stand til alltid å være et levende uttrykk for vilje og håp og lengsler hos de brede lag av det arbeidende folk.

Det landsmøtet som nå skal ta til med sine forhandlinger skal sitte sammen i tre dager. I løpet av disse tre dagene skal det behandle og ta stilling til mange store og viktige saker. Det kommer til å bli et hardt arbeidspress, men det er vårt håp at landsmøtet vil være i stand til å innfri de forventninger som vi vet at alle våre medlemmer og alle arbeiderbevegelsens venner stiller til det. Vår oppgave skal være å legge grunnlaget til rette for en politisk og organisasjonsmessig styrking av vårt parti.

Med disse ordene erklærer jeg Det norske Arbeiderpartis 36. ordinære landsmøte for åpnet.